

ПЕДАГОГІЧНІ БАР'ЄРИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ПОДОЛАННЯ І ЗАПОБІГАННЯ

ВАЛЕНТИНА ПАВЛІВНА ГОРДІЄНКО,

ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР

ВІДДІЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Наукове обґрунтування поняття «педагогічний бар'єр».
2. Класифікація педагогічних бар'єрів.
3. Сутність стратегій запобігання і подолання педагогічних бар'єрів.
4. Методи і прийоми запобігання і подолання педагогічних бар'єрів.

ПЕДАГОГІЧНИЙ БАР'ЄР

Педагогічний бар'єр – це, з одного боку, складне педагогічне явище, що викликане зовнішніми і внутрішніми факторами, та притаманне усім суб'єктам освітнього процесу, яке в результаті перешкоджає, стримує, знижує ефективність і успішність цього процесу, а, з іншого боку, - засіб, що стимулює, спонукає, підвищує ефективність освітнього процесу.

ФУНКЦІЇ БАР'ЄРІВ

ПОЗИТИВНІ:

- захисна;
- розвивальна;
- адаптивна;
- формувальна;
- стабілізуюча;
- творча;
- емоційна;
- стимулююча;
- мобілізуюча;
- регулююча;
- виховна;
- навчальна та інші

ФУНКЦІЇ БАР'ЄРІВ

НЕГАТИВНІ:

- гальмування;
- деструктивна;
- консервативна;
- стримувальна;
- руйнівна;
- блокувальна;
- пригноблення.

ПЕДАГОГІЧНІ БАР'ЄРИ:

- внутрішні;
- зовнішні.

ПЕДАГОГІЧНІ БАР'ЄРИ

ЗОВНІШНІ:

- змісту та форми педагогічної діяльності.

ВНУТРІШНІ:

- психофізіологічні;
- емоційні.

УЗАГАЛЬНЕНА ТИПОЛОГІЯ БАР'ЄРІВ:

- Етно-соціокультурний;
- Статусно-позиційно-рольовий;
- Віковий;
- Індивідуально-психологічний;
- Сенсовий;
- Моральний;
- Мотиваційний;
- Інформаційний;
- Фізичний;
- Операційний;
- Інтелектуальний;
- Ригіднісний;
- Емоційний;
- Естетичний;
- Бар'єр слухання;
- Конфліктних ситуацій;
- Авторитарний;
- Відображення;
- Ставлення;
- Контролю і оцінки.

МАЛОЕФЕКТИВНІ МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

- «Монблан»;
- «Китайська стіна»;
- «Локатор»;
- «Робот»;
- «Я сам»;
- «Гамлет»;
- «Друг»;
- «Тетерук».

СТРАТЕГІЯ ЗАПОБІГАННЯ І ПОДОЛАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ

- Стратегія запобігання – сукупність тактик, що зводять до мінімуму виникнення педагогічних бар'єрів. Запобігання потребує менших витрат сил, засобів, часу й упереджує деструктивні наслідки.
- Стратегія подолання – процес конструктивного пристосування, в результаті якого особистість може впоратися з труднощами, підвищити віру у власні можливості.

ТАКТИКА – СУКУПНІСТЬ СПОСОБІВ, МЕТОДІВ І ПРИЙОМІВ

- Тактика прогнозування;
- Тактика сприяння;
- Тактика підтримки;
- Тактика аутотренінгу;
- Тактика супроводу;
- Тактика співробітництва;
- Тактика стимулювання;
- Розвивальна тактика;
- Пасивна тактика;
- Захисна тактика;
- Депресивна тактика;
- Афектно-агресивна.

МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ЗАПОБІГАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ:

- Прийом авансування;
- «Крісло успіху»;
- Підтакування;
- Прямого навіювання;
- Підбадьорювання;
- Створення ситуації успіху та інші.

МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ПОДОЛАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ:

- Зменшення психологічної дистанції;
- Звертання до людини тільки по імені;
- Люстерко стосунків;
- «Золоті слова»;
- «Моделювання»;
- Інші види тренінгів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. БОЙЧЕНКО Н. ЕТИКА ОСОБИСТІСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ / Н. БОЙЧЕНКО // СХІД. – 2014. – № 4. – С. 121–125.
2. ГЛАЗКОВА І. Я. КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ У ЗАПОБІГАННІ ТА ПОДОЛАННІ ПЕДАГОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ: МОНОГРАФІЯ / І. Я. ГЛАЗКОВА. – БЕРДЯНСЬК: ВИДАВНИЦТВО О. В. ТКАЧУК, - 2015. – 416 С.
3. КОВАЛИНСЬКА І. В. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС] / І. В. КОВАЛИНСЬКА // ОСВІТОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС. – 2015. – № 4 (12). – С. 76–84. – РЕЖИМ ДОСТУПУ: [HTTP://ELIBRARY.KUBG.EDU.UA/14313/1/317-819-1-PB.PDF](http://elibrary.kubg.edu.ua/14313/1/317-819-1-PB.PDF)
4. КОВАЛЬЧУК З. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ПОНЯТТЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ВПЛИВІВ У СТРУКТУРІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ / ЗОРЯНА КОВАЛЬЧУК // ОСВІТА РЕГІОНУ. – 2017. – № 4. – С. 258–260
5. ФІЛОНЕНКО М. М. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ / М. М. ФІЛОНЕНКО. – К.: ЦЕНТР УЧБОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, 2016. – 224 С.

The image features a dark blue background with white decorative circuit-like lines in the corners. These lines consist of straight paths that branch out and terminate in small circles, resembling a stylized PCB or network diagram. The lines are positioned in the top-left, top-right, bottom-left, and bottom-right corners, framing the central text.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!